

UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

Miroslava Vinczeová

MOŽNOSTI FINANCOVANIA MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV Z CUDZÍCH ZDROJOV

2018

OBSAH

ÚVOD	7
1. CUDZIE ZDROJE VO FINANCOVANÍ PODNIKU	10
1.1. Rozhodovanie o zdrojoch financovania podniku	10
1.2. Možnosti financovania malých a stredných podnikov z cudzích zdrojov	19
1.2.1. Cudzíe zdroje vo financovaní malých a stredných podnikov	20
1.2.2. Faktory ovplyvňujúce možnosti využívania cudzích zdrojov vo financovaní malých a stredných podnikov	26
1.2.3. Formy financovania malých a stredných podnikov z cudzích zdrojov	36
Zhrnutie	47
2. MOŽNOSTI FINANCOVANIA SLOVENSKÝCH MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV Z CUDZÍCH ZDROJOV ...	49
2.1. Metodika výskumu	53
2.2. Hodnotenie možností financovania slovenských malých a stredných podnikov prostredníctvom cudzích zdrojov	57
2.3. Využívanie cudzích zdrojov financovania v slovenských malých a stredných podnikoch	69
2.3.1. Využívanie bankových úverov v slovenských malých a stredných podnikoch	72
2.3.2. Využívanie iných cudzích zdrojov v slovenských malých a stredných podnikoch	77
Zhrnutie	82

3. ROZŠIROVANIE A ZLEPŠOVANIE MOŽNOSTÍ FINANCOVANIA MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV PROSTREDNÍCTVOM CUDZÍCH ZDROJOV	84
3.1. Zámery malých a stredných podnikov vo využívaní cudzích zdrojov financovania v budúcnosti	84
3.2. Zlepšovanie možností financovania slovenských malých a stredných podnikov prostredníctvom cudzích zdrojov	88
3.2.1. Zlepšovanie a rozširovanie možností financovania malých a stredných podnikov prostredníctvom cudzích zdrojov	89
3.2.2. Zlepšovanie informovanosti malých a stredných podnikov o možnostiach financovania prostredníctvom cudzích zdrojov	103
Zhrnutie	108
ZÁVER	111
SUMMARY	115
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	119
PRÍLOHY	143

CONTENT

INTRODUCTION	7
1. DEBT SOURCES IN FINANCING A BUSINESS	10
1.1. Decision on sources of finance of a business	10
1.2. Debt financing possibilities of small and medium-sized enterprises	19
1.2.1. Debt in financing small and medium-sized enterprises	20
1.2.2. Factors influencing possibilities of debt use in financing small and medium-sized enterprises ...	26
1.2.3. Forms of debt financing of small and medium-sized enterprises	36
Résumé	47
2. POSSIBILITIES OF DEBT FINANCING IN SLOVAK SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES	49
2.1. Research methodology	53
2.2. Assessment of debt financing possibilities of Slovak small and medium-sized enterprises	57
2.3. Use of debt financing in Slovak small and medium-sized enterprises	69
2.3.1. Use of bank loans in Slovak small and medium-sized enterprises	72
2.3.2. Use of other debt sources of finance in Slovak small and medium-sized enterprises	77
Résumé	82

3. EXTENSION AND IMPROVEMENT OF DEBT FINANCING POSSIBILITIES OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES	84
3.1. Intentions of small and medium-sized enterprises in the use of debt sources of finance in the future	84
3.2. Improvement of debt financing possibilities of Slovak small and medium-sized enterprises	88
3.2.1. Improvement and extension of debt financing possibilities of small and medium-sized enterprises ...	89
3.2.2. Improvement of small and medium-sized enterprises' awareness of debt financing possibilities	103
Résumé	108
 CONCLUSION	 111
SUMMARY	115
BIBLIOGRAPHY	119
ANNEXES	143

*Zodpovednosť za svoje peniaze vezmite do vlastných rúk.
Bud' budete pánmi peňazí, alebo ich otrokmi.*

Robert Kiyosaki

ÚVOD

Úroveň konkurencieschopnosti ekonomiky je podmienená konkurencieschopnosťou a dostatočnou výkonnosťou podnikateľských subjektov, ktoré v nej pôsobia. Vzhľadom na význam a postavenie malých a stredných podnikov je každá ekonomika s ambíciou dosahovať trvalo udržateľný rast životne odkázaná práve na silné a životaschopné podniky tejto veľkostnej kategórie. Rôzne analýzy opakovane poukazujú na to, že ich úspešnému rozvoju stále stoja v ceste niektoré bariéry. Výsledky väčšiny z nich sa zhodujú v tom, že jednou z nich, aj keď vo väčšine krajín už nie najväčšou, je nedostatok zdrojov financovania. Európske podniky sa pri zabezpečovaní zdrojov financovania svojich dlhodobých aj krátkodobých potrieb vo veľkej miere spoliehajú na bankové úvery. Osobitne to platí pre malé a stredné podniky, pre ktoré sú iné alternatívy externého financovania menej dostupné ako v prípade veľkých podnikov. Možnosti mnohých poskytovateľov úverových zdrojov financovania rizikovým klientom, akými sú aj malé a stredné podniky, hlavne mladé a inovatívne, sú však najmä v pokrízovom období obmedzené.

Rozhodovanie o zdrojoch financovania podniku má podstatný vplyv na jeho finančnú stabilitu a významne ovplyvňuje jeho dlhodobý rozvoj a konkurencieschopnosť. Ich voľba významne ovplyvňuje hodnotu podniku, ktorej maximalizácia sa v súlade s modernými prístupmi vo finančnej teórii považuje za prioritný cieľ. Hlavné koncepcie štandardnej finančnej teórie sú však vo veľkej miere použiteľné vo financovaní veľkých podnikov a už menej zodpovedajú realite malých a stredných podnikov. Preto je potrebné skúmať túto oblasť osobitne v ich podmienkach, berúc do úvahy všetky osobitné charakteristiky, ktorými sa oproti štandardným veľkým podnikom vyznačujú. Nejde pritom vždy len o ich „slabé stránky“, ktoré treba obmedzovať, ako

sa tieto osobitosti niekedy prezentujú. Podľa nášho názoru sú to ich typické črty, ktoré objektívne súvisia s ich charakterom, postavením a úlohou v ekonomike. Budú sa nimi vyznačovať aj naďalej, preto ich treba brať do úvahy ako dané a zohľadňovať ich vo finančnej teórii, ako aj v podnikateľskej praxi a pri prijímaní politických rozhodnutí, ktoré majú dosah na ich činnosť a výsledky.

Keďže dostupnosť zdrojov financovania pre malé a stredné podniky sa dlhodobo nachádzala na popredných priečkach v poradí bariér ich úspešného fungovania, možno nájsť pomerne širokú škálu literatúry, ktorá sa tejto problematike venuje. Ide však najmä o zdroje z časopisov a vedeckých zborníkov, najmä zahraničných, knižná literatúra venujúca sa tejto téme nie je taká rozsiahla. Pri analýze informačných zdrojov sme tiež zistili, že v súčasnosti sa väčšia pozornosť upriamuje na financovanie začínajúcich podnikov, a to prostredníctvom nových foriem financovania, ako je rizikový kapitál, podnikateľskí anjeli a pod., ktoré svojím charakterom skôr zodpovedajú vlastným zdrojom kapitálu. Cudzím zdrojom financovania sa v poslednom čase venuje menšia pozornosť, možno s výnimkou tradičných bankových úverov. Vzhľadom na charakter našej ekonomiky, jej danosti vyplývajúce z historického a kultúrneho vývoja, je však jasné, že tieto finančné zdroje budú aj naďalej plniť významnú funkciu pri zabezpečovaní rozvoja malých a stredných podnikov. Preto sme sa rozhodli v tejto vedeckej monografii zamerať na túto, v súčasnosti popri moderných a atraktívnejších formách financovania trochu obchádzanú oblasť. Našou snahou je preskúmať, ako slovenské malé a stredné podniky hodnotia možnosti financovania svojej činnosti prostredníctvom cudzích zdrojov, s akými problémami sa stretávajú pri ich využívaní a na základe toho predostrieť možné spôsoby, ako zistené problémy riešiť a ako možnosti financovania týmto druhom kapitálu ďalej zlepšovať a rozširovať tak, aby ich malé a stredné podniky mohli využívať vo väčšej miere a za prijateľných podmienok.

Cieľom vedeckej monografie je zhodnotiť možnosti financovania slovenských malých a stredných podnikov z cudzích zdrojov, zistiť súčasný stav ich využívania, identifikovať problémy zhoršujúce ich dostupnosť a formulovať návrhy a odporúčania zlepšujúce možnosti financovania týchto podnikov prostredníctvom tohto druhu kapitálu. Vymedzený cieľ je rozpracovaný do nasledujúcich čiastkových cieľov:

- teoreticky vymedziť možnosti financovania podniku z cudzích zdrojov, prezentovať prístupy k ich klasifikácii a na základe posúdenia zvoliť vhodnú klasifikáciu,
- analyzovať a zhodnotiť možnosti financovania slovenských malých a stredných podnikov prostredníctvom cudzích zdrojov financovania,
- zistiť súčasný stav využívania cudzích zdrojov vo financovaní slovenských malých a stredných podnikov,
- identifikovať hlavné problémy, ktoré v podnikateľskej praxi zhoršujú dostupnosť cudzích zdrojov financovania,
- formulovať návrhy a odporúčania zlepšujúce možnosti financovania slovenských malých a stredných podnikov prostredníctvom cudzích zdrojov financovania.

Na naplnenie hlavného cieľa a čiastkových cieľov vedeckej monografie využívame primárne aj sekundárne zdroje informácií. V práci využívame domáce aj zahraničné zdroje knižnej a časopiseckej literatúry, rôzne analýzy a štúdie uskutočnené na Slovensku a v zahraničí. Primárne zdroje údajov čerpáme z uskutočneného dotazníkového prieskumu. Na spracovanie zozbieraných údajov používame vybrané matematicko-štatistické metódy. Dotazníkový prieskum zameraný na hodnotenie a využívanie možností financovania prostredníctvom cudzích zdrojov sme realizovali v malých a stredných podnikoch so sídlom v Slovenskej republike.

Vedecká monografia poskytuje široký pohľad na problematiku využívania cudzích zdrojov financovania v malých a stredných podnikoch. Rozhodovanie v tejto oblasti patrí medzi kľúčové úlohy finančného riadenia a významne ovplyvňuje finančné zdravie a dlhodobé perspektívy každého podniku. Publikácia preto môže osloviť široké spektrum odborníkov so záujmom o danú problematiku. Je určená vedeckovýskumným pracovníkom a môže slúžiť aj ako zdroj informácií manažérom a vlastníkom malých a stredných podnikov pri ich náročnom každodennom finančnom rozhodovaní.

Moje poďakovanie patrí všetkým, ktorí mi počas spracovávania vedeckej monografie poskytli cenné rady, podnety, pripomienky a podporu.